19/06/2020

Πανελλήνιες: Ο ρόλος της θρησκείας στην κοινωνία

/ Επικαιρότητα

Η διαδικασία ένταξης στην κοινωνία μέσω της θρησκείας ήταν το ζήτημα που κλήθηκαν να αναλύσουν οι μαθητές που έδωσαν πανελλήνιες εξετάσεις στο μάθημα της Κοινωνιολογίας. Οι μαθητές έπρεπε να παρουσιάσουν μεταξύ άλλων τις θέσεις του Γάλλου φιλοσόφου και κοινωνολόγου Εμίλ Ντυρκέμ, σύμφωνα με τις οποίες η θρησκεία αποτελεί βασικό "θεσμό" του ανθρώπινου πολιτισμού.

Υπενθυμίζεται ότι είναι η πρώτη χρονιά που εξετάζονται οι μαθητές με το νέο σύστημα στο μάθημα της Κοινωνιολογίας στις Πανελλήνιες Εξετάσεις.

Ο Ντυρκέμ θεωρούσε ότι η θρησκεία παρέχει την ισχυρότερη μορφή συνείδησης, αφοσίωσης και ενότητας, ενώ από εκείνη εξελίχθηκαν οι λοιπές κοινωνικές δομές.

Η πίστη και η λατρεία διαπερνούν κοινωνικούς και ταξικούς διαχωρισμούς, ακόμη και έθνη και φυλές. Με δικά του λόγια: **“υπάρχει κάτι αιώνιο στη θρησκεία το οποίο πέπρωται να επιβιώσει της διαδοχής των συγκεκριμένων συμβόλων τα οποία έχει ενδυθεί η θρησκευτική σκέψη”**, διατυπώνει δηλαδή την πεποίθηση για τη μονιμότητα του θρησκευτικού φαινομένου στον ανθρώπινο πολιτισμό, ανεξαρτήτως της ανόδου, αντικαταστάσεως και εκλείψεως των επί μέρους θρησκειών.

Το σημερινό Δ’ θέμα διατυπώθηκε ως εξής:

ΘΕΜΑ Δ:

Δ1. Να εξηγήσετε τη διαδικασία μετάβασης από την προβιομηχανική στη βιομηχανική κοινωνία, σύμφωνα i) με τον Μ. Βέμπερ (μονάδες 6) και ii) με τον Ε. Ντυρκέμ. (μονάδες 5) Μονάδες 11

Δ2. Να αναλύσετε με βάση τη θεωρία του Μ. Βέμπερ τη διαδικασία δημιουργίας του κράτους ως μια διαδικασία ορθολογικοποίησης. Μονάδες 4

Δ3. Να παρουσιάσετε τις θέσεις του Ε. Ντυρκέμ και της σύγχρονης λειτουργιστικής θεωρίας, για τη θρησκεία ως διαδικασία ένταξης στις κοινωνίες του ανθρώπου. Μονάδες 10

Δείτε τα θέματα της Κοινωνιολογίας:

ΘΕΜΑ Α

Α1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Σύμφωνα με τον Τζ. Μιντ η προσωπικότητα του ανθρώπου αποτελείται από το «εκείνο», το «υπερεγώ» και το «εγώ».

β. Οι ομάδες πίεσης μπορούν να μετεξελιχθούν σε κόμματα.

γ. Σύμφωνα με τον Μαρξ οι κοινωνικές επιστήμες θα πρέπει να στοχεύουν στην αλλαγή του κόσμου και όχι μόνο στην εξήγησή του.

δ. Οι εφαρμογές του τεϊλορικού και του φορντικού μοντέλου οργάνωσης της εργασίας οδήγησαν, μεταξύ άλλων, στην αύξηση του χειρωνακτικού προσωπικού.

ε. Η μερική απασχόληση αποτελεί παράδειγμα ευέλικτης μορφής εργασίας.

Μονάδες 15

Α2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Ι. Με βάση όσα κατέδειξε εμπειρικά ο Π. Μπουρντιέ, το εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί ως σύστημα επιλογής που
α. ευνοεί τις ανώτερες τάξεις σε βάρος των υπολοίπων τάξεων.
β. ευνοεί τα παιδιά των εργατών και των αγροτών.
γ. βασίζεται, κυρίως, στον δείκτη ευφυΐας των μαθητών.
δ. προσφέρει στους ανθρώπους ίσες ευκαιρίες.

Μονάδες 5

ΙΙ. Το κοινωνικό κράτος
α. καθιερώνει την παιδική εργασία.
β. προωθεί την ανακατανομή του πλούτου.
γ. ενδυναμώνει τους οικονομικά ισχυρούς.
δ. καταργεί τη φορολογία.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

Β1. Να εξηγήσετε τους όρους «προσκήνιο» και «παρασκήνιο» σύμφωνα με τον Ε. Γκόφμαν. Μονάδες 10

Β2. Πού οφείλεται το χαμηλό οικονομικό επίπεδο των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών, σύμφωνα με τη θεωρία της εξάρτησης; Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να ορίσετε τις έννοιες «πολιτική συμπεριφορά» και «πολιτική αλλοτρίωση». Μονάδες 12

Γ2. Να εξηγήσετε από κοινωνιολογική σκοπιά τα αίτια της πολιτικής αλλοτρίωσης. Μονάδες 6

Γ3. Με ποιους τρόπους μπορεί να αντιμετωπιστεί η πολιτική αλλοτρίωση; Μονάδες 7

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Να εξηγήσετε τη διαδικασία μετάβασης από την προβιομηχανική στη βιομηχανική κοινωνία, σύμφωνα i) με τον Μ. Βέμπερ (μονάδες 6) και ii) με τον Ε. Ντυρκέμ. (μονάδες 5) Μονάδες 11

Δ2. Να αναλύσετε με βάση τη θεωρία του Μ. Βέμπερ τη διαδικασία δημιουργίας του κράτους ως μια διαδικασία ορθολογικοποίησης. Μονάδες 4

Δ3. Να παρουσιάσετε τις θέσεις του Ε. Ντυρκέμ και της σύγχρονης λειτουργιστικής θεωρίας, για τη θρησκεία ως διαδικασία ένταξης στις κοινωνίες του ανθρώπου. Μονάδες 10